

شیخ مفید بی شک مجاهدی بی نظیر صیانت از علوم دینی بوده است/جهاد علمی شیخ

شیخ مفید بی شک مجاهدی بی نظیر در عرصه علم دین و صیانت از علوم واقعی دینی بوده است. مرزبانی از علم حقیقی که همان قرآن و ثقل اصغر (اهل بیت) که شیخ با حضور در میادین مباحثات و مناظرات...

خبرگزاری مهر- شیخ مفید بی شک مجاهدی بی نظیر در عرصه علم دین و صیانت از علوم واقعی دینی بوده است. مرزبانی از علم حقیقی که همان قرآن و ثقل اصغر (اهل بیت) که شیخ با حضور در میادین مباحثات و مناظرات و کتاب نگاری تخصصی موضوعی و فراهم سازی جزوات کم حجم ولی پاسخگو به شبهات از نمونه های درخشان فعالیت های ایشان بوده است. محمد بن محمد بن نعمان بغدادی معروف به "شیخ مفید" و ملقب به "ابن معلم" در صفحات تقویم فرهنگی ایران اسلامی به عنوان طلایه دار جامعه شیعی مذهب در جهان اسلام، روز 9 آذرماه را به عنوان روز پاسداشت مقام والای علمی اش، به خویشتن مختص نموده است.

معلم اکبر، شیخ مفید(ره) به سال 336 ه.ق در حوالی بغداد به دنیا آمده و در سال 413 ه.ق در همان شهر به لقاء الهی شتافت و قبر شریفش نیز هم اکنون در شهر کاظمین در جوار امامین حضرت امام موسی کاظم(ع) و حضرت جواد الائمه(ع) می باشد. این دانشمند بزرگ شیعی که شدیداً مورد احترام بزرگان علمی اهل تسنن نیز بود، به خاطر فعالیت های علمی در ایام حیات و بعد از حیات خویش به القابی همچون "شیخ الامه - معلم امت - معلم بشر" نیز معروف گردید.

عنایات خاص حضرت امام زمان(عج) به شیخ بزرگ مفید(ره) و توقیعات مکرر خطاب به آن استاد، نشانی روشن از سرپرستی امام حی و غایب در دروان غیبت نسبت به شیعیان و امور آنها می باشد. حیات شیخ مفید(ره) از چند نظرگاه می تواند محل الگو پذیری در جامعه علمی مذهبی کنونی باشد که به نوعی حقی است از جانب آن استاد و معلم امت اسلامی برگردن تک تک شاگردان مدعی:

نظرگاه اول: علم اندوزی شیخ

انس با تلاوت قرآن و روایات اهل بیت(ع)، مطالعه فراوان، کاستن از زمان استراحت روزانه و افزودن به زمان تحقیق، درک نافذ و حافظه قوی شیخ و تعظیم و سرفرواد آوردن در مقابل علم بلا نقص اهل بیت(ع) و عدم وابستگی و دلبستگی به علوم غیر را از مشخصه های بارز این دوران برشمرده اند.

نظرگاه دوم: علم آموزی شیخ

غنی بودن شیخ از باب دارایی علوم و تسلط به شاخه های متعدد علوم دینی (فقه، کلام، تاریخ و ...)، توانایی در یافتن راه حل برای مسائل، فروتنی در عین ژرفای درونی، هوشمندی و مهارت در بحث و گفتگوی اعتقادی، صبر و شکیبایی در مقابل مخالفان عقاید خویش و بیان شیوا و اقناع کننده از خصوصیات آشکار جلسات تعلیمی شیخ می باشد.

نظرگاه سوم: جهاد علمی شیخ

شیخ مفید بی شک مجاهدی بی نظیر در عرصه علم دین و صیانت از علوم واقعی دینی بوده است. مرزبانی از علم حقیقی که همان قرآن و ثقل اصغر (اهل بیت) که شیخ نه با گوشه نشینی و عزلت گزینی، بلکه با حضور در میادین مباحثات و مناظرات و کتاب نگاری تخصصی موضوعی و فراهم سازی جزوات کم حجم ولی پاسخگو به شبهات از نمونه های درخشان فعالیت های ایشان بوده است. از سویی دیگر شیخ بزرگوار با نهایت خضوع ارتباط خویش با مردم عادی را نیز به فراموشی نسپرده و به عنوان مرجعی در دسترس، ملجائی برای مسلمانان قلمداد می شد.

تاریخ زندگی شیخ مفید شاگردی شیخ صدوق را در حالی روایت می کند که ایشان ضمن ارادت فراوان به استاد خویش بر کتاب اعتقادات شیخ صدوق شرحی نوشته و نظر تصحیحی خویش را ارائه می نماید. کاری که دیگر شاگردان شیخ صدوق را چنین

توانی نبوده است. از سوی دیگر پرورش شاگردانی همچون سید رضی و سید مرتضی علم الهدی، شیخ طوسی، شیخ نجاشی و شیخ کرجکی افتخاری است غیر قابل دسترس برای اساتید همسان که تاریخ نیز برآن گواه است. عنایت به این نکته خالی از لطف نخواهد بود که تمامی افراد نامبرده به عنوان شاگردان شیخ مفید(ره) افرادی جریان ساز در جهان تشیع بوده و هر یک با آثاری بی نظیر در تاریخ خویش را ماندگار ساخته اند.

نظرگاه چهارم: میراث شیخ

بخشی از میراث مکتوب شیخ فهرست وار چنین است:

1.المقنعه فی فقه الامامیه (به نوعی توضیح المسائل شیخ است که خود منبعی برای تهذیب الاحکام شیخ طوسی گردیده است).

2.کتاب فی المتعه (موضوع ازدواج موقت در اسلام)

3.وجوه اعجاز القرآن

4.حدوث القرآن

5.دلائل القرآن

6.وقعه الجمل (بررسی تاریخی جنگ جمل)

7.معرفه النبی بالکتابه (در باب آشنایی پیامبر با خواندن و نوشتن)

8.مسأله فی المعراج

9.ایمان ابی طالب (بررسی تاریخی ایمان حضرت ابوطالب)

10.امامت امیرالمؤمنین در قرآن (اثبات امامت از طریق آیات)

11.الافصاح فی الامامه (اثبات ولایت امیرالمؤمنین در تاریخ)

12.الاختصاص (در باب ولایت اهل بیت)

13.الارشاد فی معرفه حجج الله علی العباد (در باب سیره اهل بیت)

14.تفضیل الائمہ علی الملائکة(در باب فضایل اهل بیت)

15.الفصول العشره فی الغیبه (رساله ای درباب غیبت امام زمان)

16.اجوبه المسائل السرویه (پاسخی به سؤالات اهل ساری)

17.الرد علی الحلاجیه (در رد ادعاهای منصور حلاج)

18.الرد علی الفیلسوف(در رد ادعاهای فلاسفه)

19.رساله های در باب احادیث نبوی از جمله: اصحابی کالنجوم- حدیث ثقلین حدیث منزلت)

20.امالی (مجالس شیخ مفید)

21. شرح اعتقادات شیخ صدوق

22. العیون و المجالس

23. اوائل المقالات فی المذاهب و الدیانات

بخش مهم و فراوان رساله های کم حجم شیخ مفید اختصاص به پاسخگویی به شبهات معاصرین و سابقین از خویش در باب مسائل دین از جمله در باب شبهات وارده در بحث مهم امامت دارد که در نوع خویش بی نظیر نموده و نشان از شناخت فراوان شیخ از مطالب مطروحه و مکتوبه در دوران خویش داشته و سندی است محکم از علم جریان ساز شیخ بزرگوار.

و اما میراث مهمتر شیخ مفید حضور دائمی ایشان در صحنه دفاع علمی از عقاید و تاریخ و فقه شیعی است و شیخ بزرگ دوران حیاتش را با سپری کردن در مناظرات و مباحثات - نگاشتن جوابیه ها - ارتباط دائم با عالمان قوم و عوام الناس تبدیل به میدان مبارزه ای علیه تحریف و تبدیل و تاویل نموده و به شهادت تاریخ سربلند از این میدان بیرون آمده است. تاریخ گواهی میدهد که شیخ نه به خاطر مقام مرجعیت عام شیعه و حتی مسلمانان بلکه به خاطر مجاهدت های علمی فراوانش در تاریخ خود را به نامی ماندگار بدل ساخته است.

مکارم علمی آن شیخ بزرگوار می تواند درسی مفید از شیخی پرفایده باشد برای روزگار امروز ما و صدا البته برای عالمان امروز.

کجاست مجالس مناظره و مباحثه علمی با هدف دفاع از ساحت علم اهل بیت(ع)؟

کجاست عالمان در دسترس مردم به عنوان مرجع پاسخگویی سؤالات و مشکلات به روز در جامعه؟

کجاست آگاهان پاسخگو به شبهات آن هم بدون فوت وقت و در اوج استدلال و صراحت؟

رحمت خدا بر شیخ مفید و پرفایده برای عالم تشیع و جهان اسلام، شیخ محمد بن محمد بن نعمان بغدادی مجاهد کبیر و مرزبان علم دین.*

*نویسنده: جواد عبدل زاده، نویسنده و فعال فرهنگی